

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№4 (2)

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2026

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, aprel.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixoj o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoirazimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhridinov Zafarjon Fakhridin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmoxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi Iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

RAQAMLI IQTISODIYOTDA “AKT XIZMATLARI” TUSHUNCHASI VA ULARNING EKSPORT SALOHİYATI.....	14
Shermatov Sherzod Xotamovich	
RAQAMLI MARKETING STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARI	20
Amonov Mirzohid Tuymuratovich, Xodjayev Anvar Rasulovich	
TIJORAT BANKLARINING BYUDJET MABLAG‘LARI HISOBIGA MOLIYALASHTIRILADIGAN LOYIHALARDAGI ISHTIROKINI KUCHAYTIRISH MEXANIZMLARI	26
Maxmudov Rahimjon Hamid o‘g‘li	
KORPORATIV BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING STRATEGIK YO‘NALISHLARI.....	33
Shakirova Gulbaxor Sharipdjanovna	
YASHIL IQTISODIYOTGA O‘TISHDA XORIJIY TAJRIBALAR TAHLILI VA UNI O‘ZBEKISTON SHAROITIDA QO‘LLASH IMKONIYATLARI	38
Ne‘matova Mavsuma, Xolmamatov Diyorbek	
ВЛИЯНИЕ НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ НА ИНВЕСТИЦИОННУЮ АКТИВНОСТЬ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ	43
Буранова Лола Вахобовна	
ФИНТЕХ-ЭКОСИСТЕМА КАК ФАКТОР ИНКЛЮЗИВНОГО И УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА: СТРУКТУРНЫЙ АНАЛИЗ И ПЕРСПЕКТИВЫ ТРАНСФОРМАЦИИ	54
Эшмуротов Дониёр Ихтиёр угли	
ZAMONAVIY MARKETING KONSEPSIYALARI ASOSIDA XIZMATLAR RAQOBATBARDOSHLIGINING USLUBIY JIHATLARI	60
Ostonaqulova Gulsaraxon Matyoqub qizi, Fayzullayeva Zamira Alijonovna	
XIZMAT KO‘RSATISH KORXONALARINING IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA‘MINLASHDA SERVIS XAVFSIZLIGI INDEKSI: SAMARQAND VILOYATI MISOLIDA.....	64
Shodmanova Zubayda Ubaydullayevna	
QURILISH FAOLIYATI SOHALARIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING ILG‘OR XORIJIY TAJRIBALARI	73
Xusanov Kamoliddin Xolmamat o‘g‘li	
INSON KAPITALI VA KADRLAR SALOHİYATINI BOSHQARISHNING NAZARIY KONSEPSIYALARI.....	73
Abdullo Sohobov	
O‘ZBEKISTONDA URBANIZATSIYA JARAYONLARI JADALLASHUVI VA UNING HUDUDIY XUSUSIYATLARI	84
Mamanazarov Oybek Shomurodovich	
KORXONALAR MOLIYAVIY HOLATINI MOLIYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARI (MHXS) ASOSIDA BAHOLASHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI	91
Xamidov Javoxir Shavkat o‘g‘li	
BIZNES JARAYONLARINI MONITORING QILISH TIZIMINING HOZIRGI HOLATI TAHLILI.....	95
Dadajonova Madina Ravshan qizi	
O‘ZBEKISTON VA XORIJIY MAMLAKATLARDA BENEFITSIAR MULKDOR KONSEPSIYASINI QO‘LLASHNING DOLZARB MASALALARI	100
Ochilov Farhod Malikovich	
O‘ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTGA O‘TISHNING MAKROIQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASH (GDP, BANDLIK VA INVESTITSİYALAR KESIMIDA)	106
Hayitov Jamshid Xolboyevich	

INVESTITSION JOZIBADORLIKKA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR TAHLILI	111
Mamatqulova Hafiza Bahodir qizi IPOTEKA BOZORI MUAMMOLARINING EMPIRIK TAHLILI VA ULARNI BARTARAF ETISH STRATEGIYALARI	118
Ollokulova Feruza Mansurovna, Safarova Dilrabo Baxriddin qizi MILLIY IQTISODIYOT RAQOBATIDA NAZARIY VA AMALIY QARASHLAR.....	122
Karimova Iroda Abdusattarovna KORPORATIV BANK XIZMATLARIGA INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR HAMDA ZAMONAVIY BIZNES MODELLARNI JORIY ETISHNING STRATEGIK YO'NALISHLARI	128
Qurbonov Abror Abdullayevich GREEN ECONOMY DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN AND INDONESIA: A COMPARATIVE STUDY	133
Ibrokhimova Iroda Ikromjon Kizi. Askolani. Javliyev Nuriddin Bektemir o'g'li AHOLI BANDLIGINI TA'MINLASHDA REKRUTING AGENTLIKLARINING O'RNI	142
Sherkulova Nodirabegim Baxordin qizi ФАКТОРЫ ТЕКУЧЕСТИ КАДРОВ И МЕХАНИЗМЫ УДЕРЖАНИЯ ПЕРСОНАЛА В СОВРЕМЕННЫХ ОРГАНИЗАЦИЯХ УЗБЕКИСТАНА.....	148
Джураева Гузаль Шавкатовна BUDJET DAROMADLARI TARKIBIDAGI SOLIQLARNING ULUSHINI BOSHQARISH	156
Abduraxmonova Gulmira Sobir qizi RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA AVTOSERVIS SHOXOBCHALARINI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH..... 161	
Marqayev Xurshid Aliqulovich THE ECONOMIC NATURE OF HUMAN CAPITAL AND ITS RECOGNITION IN ACCOUNTING AS AN OBJECT OF ECONOMIC ANALYSIS	165
Zafar Qodirov Abdivaxobovich O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONLARINING SAMARADORLIGINI BAHOLASH	170
Ibragimov G'ayrat Abraqulovich. Tursunov Ozod Matlubovich Shukurova Nilufar Qahramonova IMPROVING THE EFFICIENCY OF INNOVATIVE SERVICES IN THE DIGITAL ECONOMY.....	175
Mirzaev Kulmamat Djanzakovich NODAVLAT NOTIJORAT TASHKILOTLARI MOLIVAVIY BARQARORLIGINI BAHOLASHDA INTEGRAL KO'RSATKICHLAR TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	179
Aliyev Arslon Salom o'g'li A STUDY ON THE COLLABORATIVE MECHANISM OF DIGITAL ARCHIVES GOVERNANCE AND TALENT GOVERNANCE: AN ANALYSIS BASED ON JOB COMPETENCY, PERFORMANCE EVALUATION, AND ORGANIZATIONAL EFFECTIVENESS.....	184
Wang Biao USTAMA ISHLAB CHIQUARISH XARAJATLARINING MAZMUNI VA UNI XALQARO STANDARTLARGA MUVOFIQ TAKOMILLASHTIRISH	190
Tashnazarova Dilfuza Samiddinovna INTEGRATSIYA SAMARADORLIGINI O'LGHASHNING METODOLOGIK MODEL VA INDIKATORLAR TIZIMI.....	195
Aliqulov Abbas Baxtiyor o'g'li XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA XIZMATLAR SIFATINI TAKOMILLASHTIRISH	202
Xudoyorov Lochinbek Bahromovich MOLIVAVIY HISOBOTLAR AUDITINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI	207
Elomonov Dadaxon Ozodullayevich	

TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARIDA IQTISODIY RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISH YO'LLARI.....	213
L.S. Azimova	
THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF IFRS AND FINANCIAL REPORTING	218
Tojiboyev Abdullajon Kamoliddin o'g'li	
PAXTA-TO'QIMACHILIK SANOATIDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIKNING HUQUQIY ASOSLARI.....	223
Abdullayev Hamidulla Abdug'ani o'g'li	
TURIZM KORXONALARIDA XIZMATLAR SIFATINI OSHIRISH ORQALI RAQOBATBARDOSHLIKNI KUCHAYTIRISHNING ZAMONAVIY BOSHQARUV MEXANIZMLARI	227
Ergasheva Zarifa Baxtiyarovna	
CHO'L-YAYLOV CHORVACHILIGI MAJMUASI RIVOJLANTIRISH	232
Nurmanov Sherzod Xujayarovich	
KREDITORLAR REYTINGINI MASHINAVIY O'QITISHGA ASOSLANGAN BASHORATLASH ALGORITMLARI.....	237
Beknazarov Ulug'bek Zafar o'g'li	
MIKROIQTISODIYOTDA ISTE'MOLCHILAR XULQ-ATVORI VA TALAB SHAKLLANISHI OMILLARI	242
Raximov Azizbek Saliyevich	
OLIY TA'LIMNI MOLIALASHTIRISHNING ILG'OR XORIJIY Tajribasi: AQSH MISOLIDA.....	246
Kurbanov Baxodir Negmatullayevich	
O'ZBEKISTON TURIZM INDUSTRIYASINI BOSHQARISHDA INNOVATSION YONDASHUVLARNI JORIY ETISH USULLARI.....	250
Ashurova Shaxnoza Almasovna	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA OMMAVIY AXBOROT VOSITALARI KORXONALARINING MOLIVAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING NAZARIY ASOSLARI	257
Sharipova Shahlo Istamovna	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA RAQAMLI TEKNOLOGIYALAR ASOSIDA XIZMATLAR SIFATINI TAKOMILLASHTIRISH.....	262
Xudoyorov Lochinbek Bahromovich	
XIZMATLAR SOHASIDA MIJOZ QONIQLASHINI OSHIRISH MEXANIZMLARI: QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI MISOLIDA	278
Aqsungul Usenova Tenel qizi, Qoraqalpoq davlat universiteti	
Dawletmuratov Adilbay Mirzaboyevich	
O'ZBEKISTONDA QANDOLAT MAHSULOTLARI BOZORINING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISH XUSUSIYATLARI.....	283
Azlarova Munira Muhammad-Amin qizi	
TA'LIM XIZMATLARI BOZORINI SHAKLLANTIRISH, RIVOJLANTIRISH VA KO'RSATKICHLARINI O'RGANISH.....	289
Bozorova Madina Raxmat qizi	
IMPROVING SERVICE QUALITY MONITORING IN SERVICE ENTERPRISES BASED ON DIGITAL TECHNOLOGIES.....	294
Xudoyorov Lochinbek Bahromovich	
KREDITLASH MEXANIZMINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI VA UNING TARIXIY RIVOJLANISH BOSQICHLARI.....	299
Ortiqov Husan Usmonaliyevich	
O'ZBEKISTONDA QIMMATLI QOG'OZLAR BOZORI MUAMMOLARI VA RIVOJLANISH YO'NALISHLARI.....	304
Abdusalomov Ozodbek Baxtiyor o'g'li	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARINING IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA SERVIS XAVFSIZLIGI INDEKSI: SAMARQAND VILOYATI MISOLIDA	311
Shodmanova Zubayda Ubaydullayevna	
O'ZBEKISTONDA EKSPORTNI OSHIRISHDA AKT RIVOJLANISHINING O'RNI.....	315
Sadriddinov Ulug'bek Jaloliddin o'g'li	

QURILISH FAOLIYATI SOHALARIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING ILG'OR XORIJIY TAJRIBALARI.....	322
Xusanov Kamoliddin Xolmamat o'g'li	
INSON KAPITALI VA KADRLAR SALOHİYATINI BOSHQARISHNING NAZARIY KONSEPSIYALARI	326
Abdullo Sohibov	
SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA TIJORAT BANKLARIDA RISK-MENEJMENT SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	331
Davronov Sanjar Ziyotovich	
SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA BOSHQARUV QARORLARINI QABUL QILISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	336
Ashrapova Noilaxon Niyazxonovna	
ISHLAB CHIQRISH KORXONALARINI BOSHQARISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING XORIJ TAJRIBASI TAHLILI VA UNGA ILMIY YONDASHUVLAR.....	340
Ochilov Baxtiyor Muminjonovich	
THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF IFRS AND FINANCIAL REPORTING.....	346
Tojiboyev Abdullajon Kamoliddin ugli	
SIRKULYAR IQTISODIYOTGA O'TISH: MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR	351
Astanakulov Olim Tashtemirovich	
Muxammad Id Balbaa (Muhammad Eid Balbaa)	
Habibe Elif Kutlugun (Habibe Elif Kutlugun)	
GLOBAL IQLIM O'ZGARISHI FONIDA EKOLOGIK SIYOSAT VA BARQAROR RIVOJLANISH STRATEGIYALARI	357
Xamzayev Abdushukur Xudoyqulovich	
INTERNATIONAL MARKETING STRATEGIES FOR UZBEKISTAN'S TEXTILE INDUSTRY: CHALLENGES, OPPORTUNITIES, AND ECONOMETRIC EVIDENCE	362
Aziz Kurbanovich Abdullaev	
Sarvarbek Allayev Erkin ugli	
Shavkat Asrolovich Ruziev	
DIRECTIONS FOR TOURISM DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN BASED ON DIGITAL TECHNOLOGIES	369
Mirzaev Kulmamat Djanzakovich	
TEMIR YO'L TRANSPORTIDA SOLIQQA TORTISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI TAHLILI ("O'ZBEKISTON TEMIR YO'LLARI" AJ MISOLIDA).....	373
Barotov Baxtiyor Vaxobovich	
CHIQUINDILARNI QAYTA ISHLASHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI VA BARQAROR RIVOJLANISHDAGI O'RNI	377
Muxitdinova Kamola Alisherovna	
TRANSPORT LOGISTIKASIDA TAVAKKALCHILIKLARNI SUG'URTALASH: O'ZBEKISTON VA AQSH TAJRIBASI ASOSIDA TAQQOSIY TAHLIL.....	381
Jabborov Islom Xusan o'g'li	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARINING IQTISODIY SALOHİYATINI BARQAROR BOSHQARISH	385
Xayrullayev Shaxram Yunus o'g'li	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA SERVIS KORXONALARIDA XIZMATLAR SIFATI BOSHQARUVINING ZAMONAVIY MODELLARI	392
Xudoyorov Lochinbek Bahromovich	
BIZNES JARAYONLARI MONITORINGI SAMARADORLIGINI BAHOLASH MEZONLARI VA KO'RSATKICHLARI.....	398
Dadajonova Madina Ravshan qizi	
SIRKULYAR IQTISODIYOT KONSEPSIYASINI AMALGA OSHIRISHNI BAHOLASH KO'RSATKICHLARINI (INDIKATORLARINI) SHAKLLANTIRISH.....	403
Sharifxo'jayeva Xonzodaxon A'lo qizi	

TURIZM QISHLOQLARINI SHAKLLANTIRISH MEZONLARI VA INDIKATORLARI TIZIMI	408
Xudaynazarova Dilorom	
NODAVLAT OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA MOLIVAVIY BOSHQARUV VA BOSHQARUV HISOBI TIZIMINING AMALIYOTI: MUAMMOLAR VA TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	416
Xojiboyev Muxiddin Shodimuxamedovich	
DAVLAT XARIDLARI JARAYONIDA XAVFLARNI IDENTIFIKATSIYA QILISH, TASNIFLASH VA RISKKA ASOSLANGAN ICHKI AUDITNI TAKOMILLASHTIRISH	421
Meliboyev Askar Eshmuratovich	
DEVELOPING GARMENT MANUFACTURING STRATEGY IN THE CONTEXT OF DIGITAL TRANSFORMATION	426
Mahbuba Rahmonova	
Feruza Mansurovna Ollokulova	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGIDA INVESTITSIYA SIYOSATINING IQTISODIY AHAMIYATI	430
Bakhit Mambetnazarov	
Atabek Tureev	
SOLIQ TUSHUMLARI VA MAJBURIY AJRATMALARNING DAVLAT MOLIVASIDAGI O'RNI: 2020-2025 YILLAR TAHLILI VA ISTIQBOLI.....	434
Olimov Shukurulla Dilshodjon o'g'li	
ФАКТОРЫ ТЕКУЧЕСТИ КАДРОВ И МЕХАНИЗМЫ УДЕРЖАНИЯ ПЕРСОНАЛА В СОВРЕМЕННЫХ ОРГАНИЗАЦИЯХ УЗБЕКИСТАНА	439
Джураева Гузаль Шавкатовна	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA KICHIK KORXONALAR IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	447
Mamirov Zamir Uzoq o'g'li	
XORIJIY TO'G'RIDAN-TO'G'RI INVESTITSIYALARNI JALB ETISHDA O'ZBEKISTON TAJRIBASI: MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR.....	453
Xatamov Nurbek Ochilidievich	
DAVLAT BYUDJETI XARAJATLARI HISOBI VA TAHLILINING AMALDAGI TIZIMI	458
Ostonokulov Azamat Abdurkarimovich	
Tursinbaev Gafur Jolmurzaevich	
MOLIVAVIY HISOBOTLAR AUDITINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI	464
Elomonov Dadaxon Ozodullayevich	
СТРАХОВАНИЕ КАК ИНСТРУМЕНТ СНИЖЕНИЯ ФИНАНСОВЫХ ПОТЕРЬ ОТ НЕПРЕДВИДЕННЫХ РИСКОВ, ОКАЗЫВАЮЩИХ ВЛИЯНИЕ НА ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКУЮ ПРИБЫЛЬ (ДОХОД).....	470
Азимжон Мелиев Муродулло угли	
A STUDY ON THE COLLABORATIVE MECHANISM OF DIGITAL ARCHIVES GOVERNANCE AND TALENT GOVERNANCE: AN ANALYSIS BASED ON JOB COMPETENCY, PERFORMANCE EVALUATION, AND ORGANIZATIONAL EFFECTIVENESS	475
Wang Biao	
SANOAT KORXONALARI INNOVATION SALOHİYATINI BAHOLASH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH	481
Bahodirov Shohruh Bahodir o'g'li	
QIMMATLI QOG'OZLAR BOZORINI TARTIBGA SOLISHNING XALQARO TAJRIBASI.....	488
Mallabayev Jobir Baxtiyorovich	
ANALYSIS OF THE FINANCIAL AND ECONOMIC ACTIVITY REPORTS OF OOO SAM TRADING STROY	493
Usmonova Dilfuza Ilhomovna	
WAYS TO IMPROVE THE USE OF FOREIGN EXPERIENCE IN THE TRANSPORT	

AND LOGISTICS CLUSTER IN THE NEW UZBEKISTAN.....	500
Musayeva Shoira Azimovna	
FOUNDATIONS FOR THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF TRANSPORT LOGISTICS IN UZBEKISTAN	507
Muradov Alisher Kurbanbaevich	
DAVLAT MULKINI BOSHQARISHNING INNOVATSION VA RAQAMLI MEXANIZMLARINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	513
Musurmonqulov Muhammad Ural o'g'li	
KORXONALARNING INVESTITSIIYA FAOLIYATINI STRATEGIK BOSHQARISH: NAZARIYA VA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR INTEGRATSIYASI.....	521
No'monjonova Muazzam Mahbubjon qizi	
KORXONALARDA DEBITORLIK VA KREDITORLIK QARZLARNI BOSHQARISHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	526
Mirzaev Ozod Furkatovich	
INVESTITSIIYA LOYIHALARINI MOLİYALASHTIRISH MEXANIZMLARINI RIVOJLANTIRISH: GIDROENERGETIKA SEKTORI MISOLIDA.....	531
Xusanov Shaxbozbek Shuxratjon o'g'li	
ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЕ ИННОВАЦИИ В КРАУДФАНДИНГЕ: БЛОКЧЕЙН, ИИ И БУДУЩЕЕ ИНВЕСТИРОВАНИЯ	538
Хамидова Фарิดахон Абдулкарим кизи	
Каримова Азиза Аъзамиддин кизи	
BANK TIZIMIDA QO'LLANILADIGAN RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING TURLARI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI	545
Ollokulova Feruza Mansurovna	
Xursanova Shaxnoza Anvar qizi	
TA'LIM MUASSASALARIDA QO'SHIMCHA TA'LIM XIZMATLARINI BOSHQARISHNING NAZARIY YONDASHUVLARI	549
Safarova Kamola Shuxrat qizi	
QASHQADARYO VILOYAT MINTAQASINING IQTISODIY XAVFSIZLIK DARAJASI VA UNI BAHOLASH USLUBIYATI	553
Nurxonov Komiljon Tovkarayevich	
AYOLLARGA NISBATAN ZO'RAVONLIKNING IQTISODIY OQIBATLARI VA UNI KAMAYTIRISHNING BARQAROR RIVOJLANISHDAGI O'RNI.....	562
Feruza Bahodirxonovna Ibragimova	
ИНВЕСТИЦИОННЫЙ И ИННОВАЦИОННЫЙ ПОТЕНЦИАЛ ТУРИЗМА В УЗБЕКИСТАНЕ: СТРУКТУРНЫЕ ТРАНСФОРМАЦИИ И НОВЫЕ ИСТОЧНИКИ РАЗВИТИЯ.....	567
Насиров Дилшод Фархадович	
Асадов Амальжон Мехрожевич	
Ахматов Алинур Дилшодович	
ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ МОДЕЛИ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ	572
Насиров Дилшод Фархадович	
Хамраева Севара Мамуржановна	
Бахтиярова Алтынгул Бахтияровна	
INVESTITION JOZIBADORLIKKA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR TAHLILI	579
Mamatqulova Hafiza Bahodir qizi	
ЦИФРОВЫЕ ПЛАТФОРМЫ КАК НОВАЯ ФОРМА ОРГАНИЗАЦИИ БИЗНЕСА – ЭВОЛЮЦИЯ УПРАВЛЕНИЯ И ИНСТИТУЦИИ.....	586
Рахмонов Хумоюн Рустамжон угли	
XORIJIY BANKLARNING YANGI BOZORLARGA KIRISH STRATEGIYALARI VA ULARNING MILLIY BANK TIZIMLARIGA TA'SIRI ("IPOTEKA-BANK" AKSIYADORLIK TIJORAT BANKI MISOLIDA)	598
Kadirov Vaxid Marimbayevich	

Rajabboyeva Asalxon Mahmud qizi

OECD VA YEVROPA ITTIFOQI MAMLAKATLARIDA BILVOSITA SOLIQQA TORTISH TIZIMLARINING QIYOSIY TAHLILI VA O'ZBEKISTONDA UNI TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI	605
---	-----

Tuxliyev Bozor Karimovich**Dusiyarov Sherzod Xolmuratovich**

JISMONIY TARBIYANING INSON SALOMATLIGINI MUSTAHKAMLASHDAGI ROLI	614
---	-----

Abdilaxatov Zafar Abdigapirovich

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ОРГАНИЗАЦИОННО-ФУНКЦИОНАЛЬНОЙ СТРУКТУРЫ УПРАВЛЕНИЯ ПРОЕКТАМИ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ ТАМОЖНИ	621
--	-----

Ли Ирина Валентиновна

JAÐON IQTISODIYOTIDA O'ZBEKISTONNI TUTGAN O'RNI VA UNI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI	627
--	-----

Boboqulov Sanjar Bahromqulovich

OBODONLASHTIRISH XIZMATLARI IJTIMOY MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	633
---	-----

Hayitov Jamshid Xolvoyevich**Ibragimova Gulhayo Nuriddin qizi**

O'ZBEKISTON SUG'URTA BOZORI TAHLILI	638
---	-----

Hamroyeva Sabina Ismoil qizi

EXPLORATION OF TOURISM FLOW GENERATING IN SAMARKAND UNDER THE BACKGROUND OF DIGITAL ECONOMY	644
--	-----

Jie YANG

ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ОЗДОРОВИТЕЛЬНОГО ТУРИЗМА В УЗБЕКИСТАНЕ	651
---	-----

Усманова Диялфруз Каршиевна

YASHIL ISTE'MOL XULQ-ATVORINI SHAKLLANTIRISH OMILLARI VA STRATEGIK ISTIQBOLLARI	656
--	-----

Ishmuratov Baxodir Xusanovich

O'ZBEKISTONDA INFLYATSIYA VA FOIZ SIYOSATINING BANK KREDITLARIGA TA'SIRI	661
--	-----

Ibragimova Saule Orinbaevna

IJTIMOY HIMOYA TIZIMI SAMARADORLIGINI BAHOLASHDA IJTIMOIY-IQTISODIY KO'RSATKICHLARNING ROLI: STATISTIK YONDASHUV	665
---	-----

Qurbonboyev Abdulla Mansur o'g'li

O'ZBEKISTONDA INFLYATSIYAGA QARSHI KURASH DASTURINI AMALGA OSHIRISH YO'NALISHLARI	671
--	-----

Murtazayev Ulug'bek Abdusalom o'g'li

XARAJATLAR HISOBINI YURUTISHNING ZAMONAVIY USULLARI TAHLILI	675
---	-----

Xasanov Baxodir Akramovich**Yo'ldiyev Oybek Ulug'bek o'g'li**

SUG'URTA KOMPANIYALARINING MOLIVAVIY RISKLARINI KOMPLEKS BAHOLASH METODOLOGIYASI	683
---	-----

Baymuratova Gulirayxon Tursunbayevna

RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA BARQAROR TURIZMNI RIVOJLANTIRISH	688
---	-----

Ibragimov Husen Ismailovich

KONSALTING XIZMATLARINING RIVOJLANISH EVOLYUTSIYASI VA RAQAMLI TRANSFORMATSIYASI	692
---	-----

Ermamatova Shoxsanam Ermamat qizi

GLOBAL BRANDING VS. LOCAL BRANDING: STRATEGIC TRADE-OFFS IN INTERNATIONAL MARKETING	698
--	-----

Aziz Kurbanovich Abdullaev**Mamasolieva Kamila****Akhmedova Zaynabkhon Khayrullo qizi**

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA INVESTITSIYA MUHITINI YAXSHILASH MEXANIZMLARI VA ULARNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI	706
--	-----

Xatamov Nurbek Ochildiyevich

TIJORAT BANKLARINING SAMARADORLIGIGA TA'SIR QILUVCHI MAKRO
VA MIKROIQTISODIY KO'RSATKICHLARNI EKONOMETRIK TAHLILI 711

Nabixo'jayeve Maxfuza Ulug'bekovna

AGROKLASTERLARDA MAHSULOT (ISH, XIZMAT)LARNI SOTISH
JARAYONLARI AUDITINING AMALIYOTI..... 717

Eshmuradov Ulug'bek Tashmuratovich

SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMINI MOLIALASHTIRISHDA DASTURIY
BYUDJETLASHTIRISHNI JORIY ETISHNING NAZARIY VA AMALIY ASOSLARI 723

Umidjon Abdullajonov

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ ПРОБЛЕМНЫМИ
КРЕДИТАМИ В КОММЕРЧЕСКИХ БАНКАХ 730

Избосаров Бобуржон Бахриддинович

Ахмедова Улмасой Хусан кизи
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ФИНАНСОВОЙ
ПОДДЕРЖКИ ПРИВЛЕЧЕНИЯ БЕДНЫХ СЕМЕЙ К ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВУ 736

Ережепов Кууанышбай Жиенбай улы

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA SANOAT KORXONALARI
RAQOBATBARDOSHLIGIGA TA'SIR ETUVCHI ICHKI VA TASHQI OMILLAR TASNIFI..... 741

Jalolov Abbosxon Ravshanxon o'g'li

BYUDJET TASHKIOTLARIDA ASOSIY VOSITALAR HISOBINI
MODERNIZATSIYA QILISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI 747

Ruziyev Shavkatjon Faxridinovich

KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINI MOLIAVIY TA'MINLASHNING XORIJIY TAJRIBASI..... 756

Aymurzaeva Gulnaz Puxarbaevna

YER-SUV RESURLARINI BOSHQARISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR
VA SUN'IY INTELEKTNI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI 762

Rustamov Umidjon Xayitboyevich

GEOSIYOSIY NOANIQLIK SHAROITIDA TA'MINOT
ZANJIRLARINI BOSHQARISHNING INNOVATSION MODELI 767

Nodir Xidirov G'iyosaliyevich

Sarvinozxon Lutfullayeva Azizxon qizi
NEFT-GAZ SANOATIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN
FOYDALANISHNING XALQARO TAJRIBASI 775

Mallayev Sirojiddin Eshdavlatovich

AGROKLASTERLAR RIVOJLANISHINING INSTITUSIONAL-IQTISODIY NAZARIY MODEL 781

O'rinboyev Ulug'bek Otabekovich

ИНТЕГРАЦИЯ ПРИНЦИПОВ CSR В СИСТЕМУ УСТОЙЧИВОГО
КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ..... 789

Идиева Наргиза Олимовна

Норова Саломат Юсуповна
KORXONALARNING INVESTITSIIYA FAOLIYATINI STRATEGIK BOSHQARISH:
NAZARIYA VA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR INTEGRATSIYASI..... 797

No'monjonova Muazzam Mahbubjon qizi

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ВЗАИМОСВЯЗИ
БЕРЕЖЛИВОСТИ И ИННОВАЦИЙ 803

Аллаберганов Закир Гаирович

"YASHIL IQTISODIYOT" BARQAROR RIVOJLANISHNING
MUHIM YO'NALISHI SIFATIDA (YEVROPA ITTIFOQI MISOLIDA) 809

Sharifxodjayev Shavkat Oqilovich

Achilova Shirin Shavkat qizi
DON MAHSULOTLARI KORXONALARIDA RESURLARDAN

FOYDALANISHNING IQTISODIY AHAMIYATI	815
Aipova Iroda Ikramovna	
DON MAHSULOTLARI SANOATIDA EKOLOGIK VA IQTISODIY SAMARADORLIKNI UYG'UNLASHTIRISH	820
Aipova Iroda Ikramovna	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA KO'P KVARTIRALI UY-JOY FONDIGA XIZMAT KO'RSATISH TIZIMINI INNOVATSION RIVOJLANTIRISH	826
Najmiddinov Sherzod Qiyomiddin o'g'li	
Berdiyeva Dilfuza Axatovna	
ENERGETIKA INFRATUZILMASINING HUDUDIY RIVOJLANISH VA IJTIMOY TENGLIKKA TA'SIRI.....	831
Babajanova Dilfuza Abdurasulovna	
SANOAT KORXONALARIDA QAROR QABUL QILISH JARAYONLARIGA SUN'IY INTELLEKT TEKNOLOGIYALARINI JORIY ETISH SAMARADORLIGI.....	836
Xusanova Malohat Mingnorovna	

SANOAT KORXONALARIDA QAROR QABUL QILISH JARAYONLARIGA SUN'IIY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINI JORIY ETISH SAMARADORLIGI

Xusanova Malohat Mingnorovna

Termiz davlat muhandislik va agrotexnologiyalar universiteti v.b. dotsenti

ORCID: 0009-0000-6042-8584

Annotatsiya: Tadqiqot sanoat korxonalarida qaror qabul qilish jarayonlariga sun'iy intellekt texnologiyalarini joriy etish samaradorligini nazariy-amaliy jihatdan tahlil qildi. Global va mintaqaviy darajadagi empirik ma'lumotlar tizimli ravishda o'rganildi, sanoat korxonalarida sun'iy intellekt asosidagi qaror qo'llab-quvvatlash tizimlarining funksional vazifalari, joriy etish imkoniyatlari va amaliy chegaralari aniqlandi. Ilmiy manbalar sharhida sun'iy intellekt texnologiyalarining prognoz asosidagi texnik xizmat, sifat nazorati, ta'minot zanjirini boshqarish hamda ishlab chiqarishni rejalashtirish sohalaridagi samaradorligini ko'rsatuvchi ishonchli natijalar to'plandi va taqqoslama jadval orqali umumlashtirildi. O'zbekiston sanoat korxonalarida raqamli transformatsiya strategiyasi doirasida sun'iy intellektni joriy qilishning strategik imkoniyatlari taqqoslandi. Olingan natijalar sun'iy intellekt texnologiyalari qaror qabul qilish tezligini, aniqligini va sifatini sezilarli darajada oshirganini tasdiqladi. Tadqiqot asosida korxona boshqaruv amaliyoti uchun amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi.

Kalit so'zlar: sun'iy intellekt, qaror qabul qilish, sanoat korxonasi, raqamli transformatsiya, qaror qo'llab-quvvatlash tizimi, prognoz asosidagi texnik xizmat, Industriya 4.0.

Аннотация: Исследование проанализировало эффективность внедрения технологий искусственного интеллекта в процессы принятия управленческих решений на промышленных предприятиях с теоретико-прикладной точки зрения. Автор систематически изучил эмпирические данные глобального и регионального уровня, определил функциональные задачи, возможности внедрения и практические ограничения систем поддержки принятия решений на основе искусственного интеллекта. В обзоре научных источников собраны достоверные результаты, показывающие эффективность технологий искусственного интеллекта в сферах прогнозного технического обслуживания, контроля качества, управления цепочками поставок и планирования производства, которые обобщены в сравнительной таблице. Стратегические возможности внедрения искусственного интеллекта на промышленных предприятиях Узбекистана сопоставлены в рамках стратегии цифровой трансформации. Полученные результаты подтвердили, что технологии искусственного интеллекта существенно повысили скорость, точность и качество принятия решений. На основе исследования разработаны практические рекомендации.

Ключевые слова: искусственный интеллект, принятие решений, промышленное предприятие, цифровая трансформация, система поддержки принятия решений, прогнозное техническое обслуживание, Индустрия 4.0.

Abstract: The study analysed the efficiency of implementing artificial intelligence in decision-making at industrial enterprises from a theoretical-applied perspective. The author systematically examined empirical data at global and regional levels, identified functional tasks, opportunities and limitations of AI-based decision support systems. The review compiled reliable findings demonstrating the efficiency of AI in predictive maintenance, quality control, supply chain management and production planning, summarised in a comparative table. Strategic opportunities for AI adoption at industrial enterprises of Uzbekistan were compared within the digital transformation framework. The obtained results confirmed that AI technologies significantly increased the speed, accuracy and quality of managerial decisions. Practical recommendations were developed for enterprise management, reflecting the sustained potential of AI integration.

Keywords: artificial intelligence, decision-making, industrial enterprise, digital transformation, decision support system, predictive maintenance, Industry 4.0.

KIRISH

Zamonaviy sanoat ishlab chiqarishi tez sur'atlar bilan raqamli transformatsiya bosqichiga o'tmoqda. Industriya 4.0 va shakllanayotgan Industriya 5.0 tamoyillari doirasida korxonalar kiber-fizik tizimlar, katta hajmdagi ma'lumotlar oqimi va avtomatlashtirilgan boshqaruv modellari asosida o'z faoliyatini qayta qurmoqda [1; 4]. Boshqaruv qarorlarini qabul qilish jarayoni an'anaviy tajribaga asoslangan yondashuvlardan ma'lumotlar bilan boyitilgan va algoritmik tahlilga tayanadigan yondashuvlarga o'tmoqda. SI texnologiyalari — mashinali o'rganish, chuqur neyron tarmoqlar, tabiiy tilni qayta ishlash va kompyuter ko'rishi — sanoat korxonalarining operatsion qarorlari sifati, tezligi hamda izchilligini yangi darajaga ko'taruvchi vosita sifatida namoyon bo'lmoqda [2; 5]. PwC global baholashiga ko'ra, SI 2030-yilga qadar jahon yalpi ichki mahsulotiga taxminan 15,7 trln AQSh dollari hissa qo'shishi mumkin. Miqdorning sezilarli ulushi aynan sanoat mehnat unumdorligi oshishi hisobiga shakllanadi [10].

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 14-oktabrdagi "Sun'iy intellekt texnologiyalarini 2030-yilga qadar rivojlantirish strategiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PQ-358-son¹ qarori bilan tasdiqlangan "Sun'iy intellekt texnologiyalarini 2030-yilgacha rivojlantirish strategiyasi" mamlakat sanoatida SI yo'nalishining milliy ustuvorligini qonuniy darajada mustahkamladi [12]. Ilmiy nuqtayi nazardan AI-asoslangan qaror qo'llab-quvvatlash tizimlarining (Decision Support Systems, DSS) sanoat korxonalarida amal qilish mantig'i, samaradorlikni baholash metodologiyasi hamda rivojlanayotgan iqtisodiyotlar sharoitida joriy etishning iqtisodiy asoslangan modellari yetarli darajada o'rganilmagan. Ilmiy ishning maqsadi sanoat korxonalarida qaror qabul qilish jarayonlariga SI texnologiyalarini joriy etishning iqtisodiy-tashkiliy samaradorligini nazariy jihatdan umumlashtirish hamda baholash mezonlarini ishlab chiqishdan iborat. Maqsadga erishish SI-DSS tizimlarining funksional xaritasini tuzish, global hamda mintaqaviy empirik ma'lumotlar asosida samaradorlik ko'rsatkichlarini qiyosiy baholash va O'zbekiston sanoati uchun amaliy tavsiyalarni shakllantirishni taqozo qiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Sun'iy intellektning sanoat qarorlarini qo'llab-quvvatlashdagi roli bo'yicha xalqaro tadqiqotlar uch yirik guruhga ajraladi: konseptual-nazariy, algoritmik-texnik va tashkiliy-iqtisodiy. Konseptual-nazariy yo'nalishning asosiy vakillari Industriya 4.0 paradigmasini tahlil qilishdan kelib chiqib, sun'iy intellektning korxonaning "asab tizimi" sifatida izohlaydilar. Plathottam bilan hamkasblari o'tkazgan tizimli sharh SI va mashinali o'rganishning ishlab chiqarishda xarajatlarni kamaytirish, barqarorlikni oshirish hamda mahsulot sifatini ta'minlashning samaradorligi isbotlangan vositalari bo'lib xizmat qilishini asoslab berdi; mualliflar qora quti muammosi va tashkiliy ishonchsizlik operatsion qabul qilishning asosiy to'sig'i bo'lib qolayotganini ham qayd etgan [1; 6]. Industriya 4.0 kontekstida yetilganlik modellarini boyitishga bag'ishlangan zamonaviy izlanishlar AI qobiliyatlarining "kengaytirilgan CCMS2.0e" yetilganlik modelida aks ettirilishini va raqamli egizaklar (digital twins) bilan chambarchas bog'liq ekanligini isbotlagan [4].

Algoritmik-texnik yo'nalishga mansub izlanishlar zamonaviy sanoat qarorlarini neyron tarmoqlar, chuqur o'rganish va katta hajmdagi ma'lumotlar tahlili orqali optimallashtiradigan yondashuvlarni muhokama qiladi. Scientific Reports jurnalida chop etilgan 100 ta korxona kesimidagi aralash usulli tadqiqot AI joriy etilgan korxonalarda real vaqtdagi rejalashtirish, kompyuter ko'rishiga asoslangan sifat nazorati va ta'minot zanjirini optimallashtirish orqali mahsuldorlik hamda ish vaqtidan foydalanish koeffitsiyentining ishonarli oshganini qayd etgan [2]. SloT texnologiyasi real vaqt rejimida ishlaydigan tahlil modullarini sensorlar bilan uyg'unlashtirib, qoldiq xizmat muddatini (Remaining Useful Life) aniqlashda yuqori darajaga erishish imkoniyati berganligi ko'rsatilgan [8]. Tushuntirib bo'ladigan sun'iy intellekt (Explainable AI, XAI) yo'nalishi mustaqil mavzuga aylandi: Taylor & Francis jurnalidagi sharh XAI sanoat muhitida ishonchni va interpretativlikni ta'minlovchi asosiy mexanizm bo'lishini qayd etgan, biroq standartlashtirilgan baholash metodikasining yetishmasligi uning qo'llanilishini cheklayotganini ko'rsatgan [3; 15]. Prognoz asosidagi texnik xizmat (Predictive Maintenance, PdM) yo'nalishida MDPI Engineering Proceedings tizimli sharhi PdM yondashuvlarining sof statistik usullardan gibrid SI-asoslangan modellargacha evolyutsiyasini izohlagan; yer osti konlarida sinovdan o'tkazilgan SI-asoslangan PdM tizimi texnik xizmat xarajatlarini 8 foizga kamaytirgani va uskunalar mavjudligini 10 foizga oshirgani empirik natija sifatida qayd etilgan [5; 7].

Tashkiliy-iqtisodiy yo'nalish global konsalting kompaniyalarining analitik bazasiga tayanadi. McKinsey Global Survey 2024 ma'lumotlariga ko'ra, dunyo bo'yicha kompaniyalarning 72 foizi kamida bitta faoliyat sohasida SI dan foydalanadi. Generativ SI joriy etilishi bir yil ichida 33 foizdan 65 foizgacha oshgan [9]. PwC "Sizing the Prize" sharhi SI global iqtisodiyotga 2030-yilgacha 15,7 trln AQSh dollari hissa qo'shishi mumkinligini, summaning 6,6 trln dollari mehnat unumdorligining oshishi hisobidan shakllanishini izohlagan [10]. NAM hisoboti kimyoviy, mashinasozlik va oziq-ovqat tarmoqlarida SI joriy etilishining operatsion aniqlik

1 <https://lex.uz/docs/-7158604>

hamda xavfsizlik ko'rsatkichlariga ijobiy ta'sirini tajribaviy misollarda ko'rsatgan [11]. Mintaqaviy darajada Oxford Insights tahlili O'zbekistonni raqamli hubga aylanish yo'lida ekanligini, SIning mamlakat iqtisodiyotiga taxminan 1,1 mlrd AQSh dollari hissa qo'shishi kutilayotganini qayd etgan [13]. Adabiyotlar sharhidan kelib chiqadigan umumiy xulosa SIning sanoat qarorlarini qo'llab-quvvatlashning ko'p bosqichli texnik-iqtisodiy arxitekturasiga aylanganini, biroq joriy etish samaradorligini yagona metodologiya bilan baholash masalasi ochiq qolayotganini ko'rsatadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Nazariy umumlashtirishning metodologik asosini sifat tahlili, tizimli adabiyotlar sharhi hamda qiyosiy baholash usullari tashkil etib, tadqiqot jarayoni ikki bosqichda amalga oshirildi.

Birinchi bosqichda tadqiqot uchun manbalar bazasi shakllantirilib, ular muayyan mezonlar asosida saralandi. Jumladan, 2017–2026-yillar oralig'ida chop etilgan va ekspertlar tomonidan taqriz qilinadigan nufuzli ilmiy jurnallarda e'lon qilingan maqolalar tanlab olindi. Shuningdek, global konsalting kompaniyalari hisobotlarining rasmiy veb-saytlarida joylashtirilgan birlamchi materiallari, davlat organlarining rasmiy hujjatlari hamda veb-portallaridagi ma'lumotlar ham tadqiqotga jalb etildi. Har bir manba sun'iy intellektning sanoat qarorlariga ta'siri, uning funksional qo'llanish yo'nalishlari, empirik dalillar bilan asoslanganligi va joriy etish jarayonida yuzaga keladigan cheklov omillari nuqtayi nazaridan tahlil qilindi. Olingan ma'lumotlar maxsus kodlash jadvali asosida to'rtta asosiy o'lcham — texnologik qamrov, funksional qo'llanish sohasi, iqtisodiy samaradorlik ko'rsatkichlari hamda tashkiliy shartlar bo'yicha tizimlashtirildi.

Ikkinchi bosqichda qiyosiy tahlil amalga oshirildi. Natijalarning asossiz umumlashtirilishining oldini olish maqsadida turli manbalardan olingan raqamli ko'rsatkichlar yagona jadvalga jamlanib, har bir ko'rsatkich tegishli manbasi bilan birgalikda keltirildi. Qiyosiy baholash jarayonida nisbiy ko'rsatkichlardan (foizli o'zgarishlar va nisbiy samaradorlik darajasi) foydalanishga ustuvor ahamiyat berildi, chunki ular turli korxonalar va tarmoqlar kesimida natijalarni to'g'ri taqqoslash imkonini beradi.

Ishlab chiqilgan metodologik yondashuv nazariy xarakterga ega bo'lib, u bevosita empirik hisob-kitoblarni amalga oshirishdan ko'ra, mavjud empirik tadqiqotlar natijalarini umumlashtirish va sintez qilishga qaratilgan. Mazkur yondashuv sanoat korxonalarida qaror qabul qilish jarayonining mantiqiy asoslarini tizimli ravishda yoritishga xizmat qiladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Sanoat korxonalarida SI texnologiyalarining qaror qabul qilishga ta'siri to'rtta asosiy oqim bo'yicha kuzatiladi. Jumladan, prognostik texnik xizmat, sifat nazorati va kompyuter ko'rishi, ta'minot zanjiri hamda ishlab chiqarishni rejalashtirish oqimlari bo'yicha kuzatildi. Sanoatning umumiy darajasidagi iqtisodiy samaradorlik har bir yo'nalish bo'yicha verifikatsiya qilingan empirik natijalarni taqdim etadi va 1-jadvalda ushbu natijalar umumlashtirildi.

Prognostik texnik xizmat bo'yicha empirik sinovlar SI modellari uskunalar nosozligini oldindan aniqlash, rejalashtirilmagan to'xtalishlarni kamaytirish va resurslardan oqilona foydalanish imkoniyatini berganini ko'rsatgan. Yer osti konlarida sinovdan o'tkazilgan SIga asoslangan PdM tizimi real vaqt rejimidagi sensor ma'lumotlari asosida uskuna mavjudligini 10 foizga oshirgani va texnik xizmat xarajatlarini 8 foizga kamaytirgani ishonchli natija sifatida qayd etish lozim [7]. Turli sanoat sharoitlaridagi tizimli sharhlar SI asosidagi PdM tizimlari ishlab chiqarish uzilishlarini 30–50 foizgacha, texnik xizmat xarajatlarini 10–40 foizgacha kamaytirishi mumkinligini tasdiqlaydi [1; 8].

Sifat nazorati sohasida kompyuter ko'rishi va chuqur o'rganish modellari inson inspektorlariga nisbatan yuqori darajadagi takrorlanadigan aniqlik hamda tezkorlikni ta'minlaydi. Bu esa ishlab chiqarish jarayonlarida nuqsonlarni aniqlash samaradorligini sezilarli darajada oshirish imkonini beradi.

Scientific Reports jurnalida chop etilgan, 100 nafar sanoat korxonasi menejeri ishtirok etgan so'rov natijalariga ko'ra, sun'iy intellektga asoslangan sifat nazorati tizimlari joriy etilgan korxonalarda yaroqsiz mahsulot ulushi sezilarli darajada kamaygani aniqlangan. Shuningdek, real vaqt rejimida anomaliyalarni aniqlash imkoniyati boshqaruv qarorlarini qabul qilish tezligini oshirishga xizmat qilgani qayd etilgan [2].

Bundan tashqari, SIoT (Sun'iy intellekt narsalar interneti) platformalari orqali sensorlardan olinadigan ma'lumotlar modellar yordamida avtomatik ravishda qayta ishlanib, faqat muhim va ustuvor qarorlar inson operatorlariga yetkaziladi. Bu esa inson resurslaridan samarali foydalanish va operatsion yuklamani kamaytirishga xizmat qiladi [8].

Ta'minot zanjiri va ishlab chiqarishni rejalashtirish jarayonlarida sun'iy intellektga asoslangan tizimlar talab prognozlash, inventar darajasini optimallashtirish, logistika marshrutlarini shakllantirish hamda yetkazib beruvchilarni tanlash bo'yicha qarorlarni ma'lumotlar bilan boyitadi.

ScienceDirect platformasida e'lon qilingan tizimli sharh natijalariga ko'ra, SI-DSS (sun'iy intellektga

asoslangan qarorlarni qo'llab-quvvatlash tizimlari) yechimlari ta'minot zanjirini optimallashtirish, energiya menejmenti va ishlab chiqarishni rejalashtirishda operatsion ishonchlilik hamda tezkorlikni oshirishga ijobiy ta'sir ko'rsatgan. Shu bilan birga, tadqiqotda ma'lumotlar sifati pastligi va turli tizimlar o'rtasidagi integratsiya muammolari ushbu texnologiyalarni joriy etishda asosiy cheklov omillar sifatida qayd etilgan [14].

Sanoatning umumiy darajasida global konsalting kompaniyalarining empirik kuzatuvlari tasdiqlovchi manzarani taqdim etadi. McKinsey Global Survey 2024 ma'lumotlariga ko'ra, tashkilotlarning 72 foizi Sldan, 65 foizi generativ Sldan kamida bitta biznes funksiyasida foydalanadi. Mahsulot ishlab chiqish va ta'minot funksiyalarida SI joriy etilgach, 1–4 oylik muddat ichida dastlabki samarali natijalar qayd etilgan [9]. PwC bahosiga ko'ra, mehnat unumdorligining o'sishi 2030-yilgacha global yalpi ichki mahsulotga 6,6 trln AQSh dollari miqdorida hissa qo'shishi kutiladi [10]. NAM hisoboti kimyoviy reaktorlarga o'rnatilgan SI ogohlantiruvchi tizimi operatorlarning jarayon parametrlarini optimal vaqtda sozlashi hisobiga ishonchlilik bilan sifatning barqarorlashishiga olib kelganini empirik misolda ko'rsatgan [11]. Keltirilgan natijalar funksional yo'nalishlar bo'yicha 1-jadvalda umumlashtirildi (1-jadval).

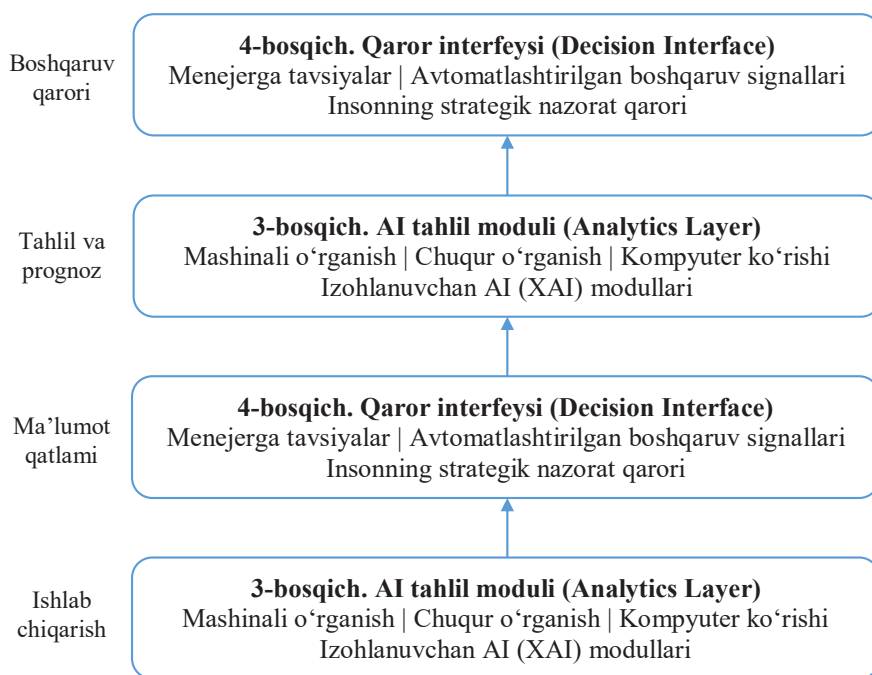
1-jadval.

Sanoatda sun'iy intellekt texnologiyalarining asosiy yo'nalishlar bo'yicha samaradorlik ko'rsatkichlari²

No	Funksional yo'nalish	Qo'llaniladigan AI texnologiyasi	Qayd etilgan asosiy samaradorlik ko'rsatkichi
1	Prognostik texnik xizmat	Mashinali o'rganish, AIoT	Rejalashtirilmagan to'xtalishlar 30-50 foizga kamaygan; texnik xizmat xarajatlari 10-40 foizga kamaygan
2	Uskunalar mavjudligi (konchilik pilot loyihasi)	Mashinali o'rganish, IoT sensorlar	Uskuna mavjudligi 10 foizga oshgan; texnik xizmat xarajatlari 8 foizga kamaygan
3	Sifat nazorati	Kompyuter ko'rishi, chuqur o'rganish	Aniqlashtirish aniqligi oshgan; yaroqsiz mahsulot ulushi kamaygan
4	Ta'minot zanjiri va rejalashtirish	AI-DSS, optimallashtirish algoritmlari	Operatsion ishonchlilik va javob tezligi yaxshilangan
5	Korxona darajasidagi joriy etilish	Generativ va klassik AI	2024-yilda tashkilotlarning 72 foizi Aldan, 65 foizi generativ Aldan foydalangan
6	Global iqtisodiy ta'sir	Turli yo'nalishdagi AI	2030-yilgacha global YalMga 15,7 trln. AQSh dollari hissa kutilmoqda (shundan 6,6 trln. - mehnat unumdorligi hisobidan)
7	Mintaqaviy daraja (O'zbekiston)	Milliy AI strategiyasi	AI iqtisodiyotga taxminan 1,1 mlrd. AQSh dollari hissa qo'shishi prognozlashtirilmoqda

1-jadvalda keltirilgan ko'rsatkichlar bir xil miqyosda emas — turli tadqiqotlar turli kontekstni o'lchaydi; ammo barcha natijalar bir yo'nalishga, AI joriy etilgan korxonalarda qaror sifati hamda iqtisodiy samaradorlik yuqorilashi tomoniga ishora qiladi. Funksional tahlilni konseptual darajada umumlashtirish maqsadida Slga asoslangan sanoat qaror qo'llab-quvvatlash tizimining to'rt bosqichli sxemasi tuzildi: ma'lumot yig'ish (IoT sensorlar, korxonaning axborot tizimlari), ma'lumotni qayta ishlash (normalizatsiya, filtratsiya, saqlash), modelga asoslangan tahlil (mashinali o'rganish, chuqur o'rganish, XAI moduli) hamda qaror interfeysi (menejerga tavsiya, avtomatik boshqaruv signallari). Konseptual sxema 1-rasmda taqdim etildi.

2 Muallif tomonidan manbalar asosida ishlab chiqildi

1-rasm. Sanoat korxonasining sun'iy intellektga asoslangan qaror qo'llab-quvvatlash tizimi arxitekturası³

Tahlil natijalaridan olingan asosiy nazariy xulosalar uch qoidada jamlandi. Birinchidan, sun'iy intellekt sanoat qarorini to'liq almashtirmaydi, balki ma'lumot asosidagi tavsiyalar bilan boyitadi; qaror qabul qiluvchining roli strategik o'lchamga siljiydi [1; 11; 15]. Ikkinchidan, samaradorlik faqat texnologiyaga emas, ma'lumotlar sifatiga, tashkiliy tayyorlikka va kadrlarning malakasiga bog'liq; keltirilgan omillar birgalikda "SI-qabul qilish to'sig'i" sifatida tasvirlanadi [7; 14]. Uchinchidan, sanoatda SI joriy etishning ikki darajali modeli — pilot loyiha va keng miqyosli qo'llanma — empirik manbalarda bir xilda afzal yondashuv sifatida tavsiya etiladi [8; 9; 11].

XULOSA VA TAKLIFLAR

Nazariy umumlashtirish sanoat korxonalarida qaror qabul qilish jarayonlariga AI texnologiyalarini joriy etish ijobiy samara berish xususiyati bilan ajralib turishini tasdiqlaydi. Empirik ma'lumotlar AI vositalarining uskunalar ishonchiligi, sifat doimiyligi, ta'minot zanjiri egiluvchanligi va umumiy iqtisodiy samaradorlik ko'rsatkichlarini yuqori darajaga olib chiqayotganini bir ovozdan ko'rsatadi; global (PwC, McKinsey) hamda mintaqaviy (O'zbekistonning 2030-yilgacha mo'ljallangan strategiyasi) dinamika belgilangan yo'nalishning barqaror o'sish maydoni ekanligini isbotlaydi [9; 10; 12]. Sanoat korxonalari uchun amaliy tavsiyalar quyidagi yo'nalishlarda shakllantirildi.

Birinchidan, SIn joriy etishdan oldin korxona raqamli yetilganlik auditidan o'tishi maqsadga muvofiq: mavjud IT infratuzilmasi, ma'lumotlar arxitekturası va kadrlar salohiyati joriy etish strategiyasiga moslashtirilishi lozim; xalqaro tajriba bosqichni tashlab yuborish iqtisodiy samaradorlikka salbiy ta'sir qilishini ko'rsatgan [4; 7]. Ikkinchidan, joriy etish pilot loyiha shaklida boshlanishi, natijalar kuzatilganidan so'ng kengaytirilishi tavsiya etiladi; prognostik texnik xizmat va sifat nazorati kabi o'lchanadigan samara beradigan sohalar pilot bosqich uchun eng mos yo'nalish bo'lib qoladi [7; 8; 11].

Uchinchidan, tushuntirib bo'ladigan SI (XAI) modullarining integratsiyasi boshqaruv qarorlarining ishonchini oshirish va menejer mas'uliyatini saqlashning kalit mexanizmi sifatida ishlatilishi lozim [3; 15]. To'rtinchidan, kadrlar tayyorlashga bag'ishlangan doimiy ta'lim dasturlari hamda mintaqaviy qo'llab-quvvatlash ekotizimi — akademik markazlar, davlat-xususiy sheriklik modellari, xalqaro hamkorlik loyihalari — korxonaning SI bilan bog'liq raqobatbardoshligini ta'minlovchi asosiy institutsional manba sifatida ko'rilishi kerak; milliy AI strategiyasi bu yo'nalishdagi me'yorlarni aniq belgilaydi va joriy etish xarajatlarini pasaytirib, o'zlashtirish davrini qisqartiradi [12; 13].

Keyingi ilmiy izlanishlar uchun ustuvor yo'nalishlar sifatida quyidagilar belgilandi: O'zbekiston korxonalari misolida SI joriy etishning iqtisodiy samaradorligini empirik baholash; mintaqaviy shartlarni hisobga olgan XAI

3 Muallif tomonidan manbalar asosida ishlab chiqildi

modellari arxitekturasini ishlab chiqish; sanoatning turli tarmoqlari bo'yicha yo'naltirilgan metodologiyalarni shakllantirish. Sun'iy intellekt korxonaning intellektual infratuzilmasiga aylandi; uni to'g'ri joriy etish barqaror rivojlanishning strategik resursi sifatida qaralishi lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Plathottam S.J., Rzonca A., Lakhnori R., Iloeje C.O. A review of artificial intelligence applications in manufacturing operations // Journal of Advanced Manufacturing and Processing. 2023. Vol. 5, № 3. e10159. URL: <https://aiche.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/amp2.10159>
2. Leveraging artificial intelligence for smart production management in industry 4.0 // Scientific Reports. 2025. URL: <https://www.nature.com/articles/s41598-025-25413-6>
3. A review of explainable artificial intelligence in smart manufacturing // International Journal of Production Research. 2025. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/00207543.2025.2513574>
4. Artificial intelligence enriched industry 4.0 readiness in manufacturing: the extended CCMS2.0e maturity model // Production & Manufacturing Research. 2024. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/21693277.2024.2357683>
5. Arinez J.F., Chang Q., Gao R.X., Xu C., Zhang J. Artificial Intelligence in Advanced Manufacturing: Current Status and Future Outlook // ASME Journal of Manufacturing Science and Engineering. 2020. Vol. 142, № 11. 110804. URL: <https://asmedigitalcollection.asme.org/manufacturingscience/article/142/11/110804/1085487>
6. Li B.-H., Hou B.-C., Yu W.-T., Lu X.-B., Yang C.-W. Applications of artificial intelligence in intelligent manufacturing: a review // Frontiers of Information Technology & Electronic Engineering. 2017. Vol. 18. P. 86-96. URL: <https://link.springer.com/article/10.1631/FITEE.1601885>
7. Predictive Maintenance Approaches: A Systematic Literature Review // Engineering Proceedings (MDPI). 2025. Vol. 112, № 1. URL: <https://www.mdpi.com/2673-4591/112/1/70>
8. Artificial Intelligence of Things for Next-Generation Predictive Maintenance // Sensors (MDPI). 2025. Vol. 25, № 24. 7636. URL: <https://www.mdpi.com/1424-8220/25/24/7636>
9. The state of AI in early 2024: Gen AI adoption spikes and starts to generate value // McKinsey & Company. 2024. URL: <https://www.mckinsey.com/capabilities/quantumblack/our-insights/the-state-of-ai>
10. PwC's Global Artificial Intelligence Study: Sizing the Prize // PwC. URL: <https://www.pwc.com/gx/en/issues/artificial-intelligence/publications/artificial-intelligence-study.html>
11. How Manufacturers Are Using Artificial Intelligence: White Paper // National Association of Manufacturers (NAM). 2024. URL: <https://nam.org/wp-content/uploads/2024/05/NAM-AI-Whitepaper-2024-1.pdf>
12. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 14-oktabrdagi "Sun'iy intellekt texnologiyalarini 2030-yilga qadar rivojlantirish strategiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PQ-358-son qarori // URL: <https://lex.uz/uz/docs/7158604>
13. Harnessing AI for development: Uzbekistan's progress towards becoming a regional IT hub // Oxford Insights. 2025. URL: <https://oxfordinsights.com/insights/harnessing-ai-for-development-uzbekistans-progress-towards-becoming-a-regional-it-hub/>
14. AI-based decision support systems in Industry 4.0, a review // Journal of Industrial Information Integration (ScienceDirect). 2024. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2949948824000374>
15. Dogan A., Birant D. AI for Decision Support: Balancing Accuracy, Transparency, and Trust Across Sectors // Information (MDPI). 2024. Vol. 15, № 11. 725. URL: <https://www.mdpi.com/2078-2489/15/11/725>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 4 (2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>